

Qablaşdırılmış şüalanmış nüvə yanacağı, pluton və yüksək aktivlikli radioaktiv tullantıların gəmilərin bortunda təhlükəsiz daşınmasına dair Beynəlxalq Məcəllə

Fəsil 1 Ümumi hissə

1.1 Əsas anlayışlar

1.1.1 Bu Məcəllənin məqsədləri üçün aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

- 1 Administrasiya gəminin onun bayrağı altında üzmək hüququ olan dövlətə, hökumətə deyilir.
- 2 Konvensiya 1974-cü ildə müvafiq düzəlişlərin edildiyi Dənizdə İnsan Həyatının Mühafizəsinə dair Beynəlxalq Konvensiyaya deyilir.
3. INF tərkibli yüklər dedikdə IMDG (Dəniz yolları ilə təhlükəli yüklərin daşınmasına dair Beynəlxalq Məcəllənin) Məcəlləsinin 7-ci sinfinə əsasən yük tərzində daşınan qablaşdırılmış şüalanmış nüvə yanacağı, pluton və yüksək aktivlikli radioaktiv tullantılar nəzərdə tutulur.
4. Şüalanmış nüvə yanacağı tərkibində uran, torium və pluton izotopları olub öz-özünə davam edən zəncirvari nüvə reaksiyasını davam etdirmək üçün istifadə olunan materiallara deyilir.
5. Pluton təkrar emal nəticəsində şüalanmış nüvə yanacağından çıxarılan həmin materialın izotoplarının nəticədə alınan qarışığına deyilir.
6. Yüksək aktivlikli radioaktiv tullantılar dedikdə birinci faza ayrılma sisteminin işindən əldə olunan maye tullantılar yaxud sonrakı ayrılma mərhələsindən əldə olunan konsentrasiya edilmiş tullantılar nəzərdə tutulur. Belə ki, bu tullantılar istehsalat obyektində şüalanmış nüvə yanacağının yaxud sözü gedən maye tullantılarının çevrildiyi bərk tullantıların təkrar emal edilməsi ilə əldə olunur.
7. IMDG Code dedikdə Konvensiyanın VII Fəslinin 1.1-ci qaydası ilə müəyyən olunmuş Dəniz yolları ilə təhlükəli yüklərin daşınmasına dair Beynəlxalq Məcəllə nəzərdə tutulur.
8. IBC Code dedikdə bu Konvensiyanın VII Fəslinin 8.1-ci qaydası ilə müəyyən olunmuş İriləşdirilmiş Təhlükəli Kimyəvi Maddələr daşıyan Gəmilərin Kontstruksiyası və Texniki Təchizatına dair Beynəlxalq Məcəllə nəzərdə tutulur.
9. Qəza dedikdə INF tərkibli yüklərin tökülməsi yaxud yükün mümkün tökülməsi ilə nəticələnən yaxud nəticələnə bilən və baş vermə səbəbi eyni olan hər hansı bir hadisə yaxud bir neçə hadisə, habelə konteynerin möhkəmliyinin zədələnməsi hallarına deyilir.
10. Tökülmə INF tərkibli yükün yük saxlama yerindən düşməsi yaxud INF sinif ədədi yük vahidinin itməsidir.

1.1.2 Bu Məcəllənin məqsədləri üçün INF tərkibli yük daşıyan gəmilərə gəminin bortunda daşınan INF

tərkibli yükün ümumi aktivliyindən asılı olaraq aşağıdakı üç sinfə bölünür:

1-ci Sınıf INF tərkibli yük gəmisi-Ümumi aktivliyi 4,000 TBq-dən az olan INF tərkibli yükü daşımaq üçün bu məqsədlə təsdiq olunmuş gəmilər.

2-ci Sınıf INF tərkibli yük gəmisi-Ümumi aktivliyi 2×10^6 dan az olan şüalanmış nüvə yanacağı yaxud yüksək aktivlikli radioaktiv tullantılar daşımaq və eləcə də, ümumi aktivliyi 2×10^5 dən az olan pluton daşımaq üçün bu məqsədlə təsdiq olunmuş gəmilər.

3-cü Sınıf INF tərkibli yük gəmisi-Materialların maksimal ümumi aktivliyinə dair heç bir məhdudiyyətin qoyulmadığı şüalanmış nüvə yanacağı yaxud yüksək aktivlikli radioaktiv tullantılar və eləcə də pluton daşımaq üçün bu məqsədlə təsdiq olunmuş gəmilər.

1.2 Tətbiqi

1.2.1 Bu Məcəllə Konvensiyanın VII Fəslinin 15-ci qaydası ilə müəyyən olunmuş qaydada INF tərkibli yükün daşınması ilə məşğul olan gəmilərə şamil edilir.

1.2.2 Bu Məcəllənin tələblərinə əlavə olaraq IMDG (DTYDMB) Məcəlləsinin müddəaları INF tərkibli yükün daşınmasına şamil olunur.

1.2.3 3-cü Sınıf INF tərkibli yük gəmilərində daşınması tələb olunan INF tərkibli yüklərin sərnişin gəmilərində daşınmasına icazə verilmir.

1.3 İlkin yoxlama və təsdiq

1.3.1 INF tərkibli yükün daşınmasını həyata keçirməzdən öncə INF tərkibli yükü daşımaq üçün nəzərdə tutulan gəmidə ilkin yoxlama aparılır. Gəmi bu Məcəllənin müddəalarına tabe tutulduğundan gəmidə bu yoxlama işinin konstruksiyası, texniki təminatı və təchizatı, yerləşdirmə və materiallar kimi tam yoxlamanın aparılmasından ibarətdir.

1.3.2 Administrasiya yaxud administrasiya tərəfindən təsdiq olunmuş hər hansı bir təşkilat Konvensiyanın 1/6 qaydasına əsasən 1.3.1-ci qaydasına müvafiq qaydada ilkin yoxlamadan sonra, INF tərkibli yükün daşınmasına dair Beynəlxalq Uyğunluq Sertifikatı verir və sertifikatın forması Əlavədə müəyyən olunub.

1.3.3 Gəminin konstruksiyası, texniki təminat və təchizat, yerləşdirmə və materiallarının bu Məcəllənin müddəalarına uyğunluğunu təmin etmək üçün INF tərkibli yükün daşınması üçün təsdiq olunan gəmi Konvensiyanın qüvvədə olan müddəalarına əsasən müayinə və yoxlamadan keçir.

1.3.4 INF tərkibli yükün daşınmasına dair Beynəlxalq Uyğunluq Sertifikatı o halda qüvvədən düşür ki, 1.3.3-cü qaydasında yerinə yetirilməsi tələb olunan ilkin yoxlama həyata keçirilməyib yaxud yoxlamanın nəticələri göstərir ki, gəmi bu Məcəllənin müddəalarına riayət etmir yaxud Konvensiyaya əsasən tələb olunan gəminin sertifikatının müddəti başa çatıb.

Fəsil 2-Gəminin zədəyə davamlılığı

2.1 Sinif 1 INF tərkibli yük gəmisinin zədəyə davamlılığı Administrasiyanın tələblərinə cavab verməlidir.

2.2 Sinif 2 INF tərkibli yük gəmisi:

1.Sərnişin gəmisi üzrə standartlara uyğun olaraq konstruksiya edilibsə, Konvensiyanın II-1 Fəslə, **B-1 Hissəsində** göstərilən (*Res.MSC.241(83) tərəfindən əlavə olunub*) zədəyə davamlılıq tələblərinə cavab verməli yaxud;

2. Gəminin uzunluğundan asılı olmayaraq, yük gəmisi üzrə standartlara uyğun olaraq konstruksiya edilibsə, Konvensiyanın II-1 Fəslə, B-1 Hissəsində göstərilən zədəyə davamlılıq tələblərinə cavab verməlidir. **Uzunluğu 80 m-dən az olan gəmilərdə 80 m R gəminin seksiyalara bölgüsü indeksi tətbiq olunmalıdır.** (*Bu, Res.MSC.241(83) tərəfindən əlavə olunub*)

2.3 Sinif 3 INF tərkibli yük gəmisi aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

1. I Tip gəmi xilasetmə qabiliyyətinə və IBC Məcəlləsinin 2-ci Fəslində yük sahələrinin yerlərinə görə zədəyə davamlılıq tələbləri yaxud;

2. Gəminin uzunluğundan asılı olmayaraq bu Konvensiyanın II-1 Fəslə, B-1 hissəsində zədəyə davamlılığa dair tələblərə cavab verməli və aşağıda göstəriləyi kimi RINF gəminin seksiyalara bölgüsü indeksindən istifadə edilməlidir:

$$RINF = R + 0.2(1 - R)$$

Uzunluğu 80 m-dən az olan gəmilərdə 80 m R gəminin seksiyalara bölgüsü indeksi tətbiq olunmalıdır. (*Res.MSC.241(83) tərəfindən əlavə olunub*)

Fəsil 3 - Yangın təhlükəsizliyi tədbirləri

3.1 Sinif 1 INF tərkibli yük gəmisinin yangın təhlükəsizliyi tədbirləri Administrasiyanın tələblərinə cavab verməlidir.

3.2 Sinif 2 və 3 INF tərkibli yük gəmiləri onların ölçülərindən asılı olmayaraq aşağıdakı sistemlər və avadanlıqlarla təchiz olunmalıdır:

1. Konvensiyanın II/2/4 qaydasının tələblərinə cavab verən su yangınsöndürmə sistemi;

2. Konvensiyanın II-2/3.19-cu qaydasında müəyyən olunduğu kimi və Konvensiyanın II-2/7-ci qaydasının tələblərinə uyğun olaraq A kateqoriyalı maşın şöbələrində (otaqlarında) stasionar yanğınsöndürmə sistemləri;

3. Konvensiyanın II-2/54.2.1.3 qaydasının tələblərinə uyğun olaraq yük yerlərində stasionar yük soyutma sistemləri;

4. Konvensiyanın II-2/13-cü qaydasının tələblərinə müvafiq olaraq maşın şöbələri (otaqları), yaşayış və xidməti otaqları mühafizə etmək məqsədilə stasionar yanğınsöndürmə və yanğınsiqnalizasiya sistemi;

3.3. Sinif 3 INF tərkibli yük gəmilərində yaşayış, xidməti otaqlar, nəzarət stansiyaları və A kateqoriyalı maşın otaqları gəminin ümumi təhlükəsizliyinə lazımi diqqət yetirməklə yük anbarlarının (yerlərinin) ya ön, ya da arxa hissəsində təchiz olunmalıdır.

Fəsil 4 - Yük anbarlarında (yerlərində) temperatura nəzarət

4.1 I, 2 və 3-cü Sinif INF tərkibli yük gəmilərində:

1. Örtülü yük anbarları (yerləri) müvafiq ventilyasiya yaxud soyudulma ilə təmin olunmalıdır ki, bu cür yerlərdə orta ətraf temperatur istənilən vaxt 55°C-dən yuxarı olmasın;

2. INF tərkibli yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulan yük gəmilərinə xidmət göstərən ventilyasiya yaxud soyutma sistemləri digər yerlərə xidmət göstərən sistemlərdən müstəqil çalışmalıdır;

3. İstismar üçün zəruri hesab edilən ventilyatorlar, kompressorlar, istilik cihazları, su soyuducu sistem hər bir yük anbarı (yeri) üçün iki ədəd təchiz olunmalıdır və ehtiyat hissələr Administrasiyanın tələblərinə görə təmin olunmalıdır.

Fəsil 5 - Gəminin konstruksiyası

Göyərtə sahələrinin konstruksiyası və dayaq hissələri yerləşdiriləcək yükə tab gətirəcək qədər yetərinə möhkəm olmalıdır.

Fəsil 6 - Yükün bərkidilməsi işləri

6.1 Yük yerlərində qabların hərəkət etməsinin qarşısını almaq üçün möhkəm (stasionar) müvafiq bərkidici qurğular təmin olunmalıdır. Möhkəm (stasionar) qurğular konstruksiyaya edilərkən qabların istiqamətinə lazımi diqqət yetirilməli və gəminin aşağıda göstərilən sürət səviyyələri nəzərə alınmalıdır:

- 1.5 g uzununa; *

* g ağırlıq qüvvəsi səbəbindən yaranan təcilə (sürətə) deyilir və 9.81 m/s^2 bərabərdir

1.5 g eninə (köndələn)

- 1.0 g yuxarıya şaquli istiqamətdə;

- 2.0 g aşağıya şaquli istiqamətdə.

6.2 Alternativ olaraq, qablar açıq göyərtədə yaxud avtomobilin göyərtəsində daşındıqda, bunlar Təşkilat tərəfindən işlənmiş və Administrasiya tərəfindən təsdiq olunmuş ağır tara-ədədi (qablaşdırılmış iri yüklər) və təkərli (diyirlənən) yüklərin təhlükəsiz anbarlaşdırılması (düzülməsi, yerləşdirilməsi) və bərkidilməsi prinsiplərinə uyğun olaraq bərkidilməlidir. *

6.3 İstifadə olunduğu zaman toqquşma zamanı yüklərin yerdəyişməsinə məhdudlaşdırıcı qurğular elə qaydada yerləşdirilməlidir ki, 4.1

Fəsil 7 - Elektrik enerjisi təminatı

7.1 Sınıf 1 INF tərkibli yük gəmisində elektrik enerjisi təminatı Administrasiyanın tələblərinə cavab verməlidir.

7.2 Sınıf 2 və 3 INF gəmilərdə:

1. Təşkilat tərəfindən məqbul hesab edilən və beynəlxalq standartların tələblərinə cavab verən alternativ elektrik enerjisi mənbəyi* elə qaydada təmin olunmalıdır ki, əsas enerji təchizatında xələl meydana gəldikdə həmin alternativ mənbəyə onun təsiri olmasın və;

2. Alternativ enerji mənbəyindən təmin olunan enerji aşağıdakı xidmətləri ən azı 36 saat enerji ilə təmin etməyə kifayət etməlidir:

2.1. Subasma və soyutma işləri üçün 3.2.3 və 4.1 bəndlərində qeyd olunan avadanlıqlar və;

2.2. Konvensiyaya əsasən tələb olunan bütün fəvqəladə xidmətlər.

7.3 Sınıf 3 INF tərkibli yük gəmilərində 7.2.1 bəndində istinad olunan alternativ mənbə Fəsil 2-də nəzərdə tutulan hər hansı zərərin təsir dairəsi xaricində yerləşdirilməlidir.

Fəsil 8 -Radioloji mühafizə

Nəql ediləcək INF tərkibli yükün xarakteristikasından və gəminin konstruksiyasından asılı olaraq zərurət olduqda radioloji mühafizə məqsədləri üçün əlavə struktur (konstruksiya) işlər yaxud avadanlıqlar Administrasiyanın tələblərinə uyğun olaraq təchiz olunmalıdır.

Fəsil 9 - İdarəetmə və Təlim

INF tərkibli yük daşıyan gəmidə idarəetmə və təlim işləri Təşkilatda mövcud olan ən son inkişaf istiqamətləri nəzərə alınmaqla Administrasiyanın tələblərinə müvafiq olaraq təmin edilməlidir.

Fəsil 10-Gəmilərdə qəza hallarında fəaliyyət planı

10.1 INF yükü daşıyan hər bir gəminin bortunda qəza hallarına qarşı fəaliyyət planı olmalıdır.

10.2 Bu plan Təşkilat tərəfindən işlənmiş qaydalara əsasən Administrasiya tərəfindən təsdiq olunmalı və*kapitan və gəmi heyəti üzvləri tərəfindən başa düşüləcək işçi dil yaxud dillərdə yazılmalıdır. Plan özündə minimum aşağıdakıları əks etdirməlidir:

1. Bu Məcəllənin 11-ci Fəslində tələb olunduğu qaydada INF yükü ilə bağlı qəza hadisəsi baş verdikdə hadisə barədə məlumat vermək üçün kapitan və gəmidən məsul digər şəxslər tərəfindən riayət olunacaq prosedur;
2. INF yükü ilə bağlı qəza hadisəsi baş verdiyi zaman əlaqə saxlanılacaq qurumlar yaxud şəxslərin siyahısı;
3. Yükün tökülməsinin (boşalmasının) qarşısını almaq, azaltmaq yaxud nəzarətdə saxlamaq və hadisədən dərhal sonra INF yükü ilə bağlı yaranan zərərin nəticələrini azaltmaq üçün gəminin bortunda olan şəxslər tərəfindən dərhal yerinə yetiriləcək fəaliyyətlərin müfəssəl izahı;
4. Gəminin bortunda gedən işlərin ölkə və yerli qurumlarla əlaqələndirilməsi üçün gəmidə riayət olunacaq prosedurlar və əlaqə şəxsləri.

10.3 Əgər digər beynəlxalq sənədlərə əsasən gəmidə qəza hallarında fəaliyyət planını tələb olunarsa, ayrı-ayrı planları "Gəminin Bortunda Dənizdə Qəza Hallarına qarşı Fəaliyyət Planı" başlığı altında vahid plan şəklində salmaq olar"*.

Fəsil 11 - INF yükü ilə bağlı hadisə baş verdikdə bu barədə xəbərdarlıq

11.1 Konvensiyanın VII/7-1 qaydasının hesabatvermə, məlumatverməyə dair tələbləri gəminin bortunun üzərində olan INF tipli yükün həm itkisi yaxud mümkün itkisinə və INF yükünün boşalması yaxud mümkün boşalmasının olduğu hər hansı qəza hadisəsinə şamil olunur. Bu cür itki yaxud boşalmanın səbəbi nə olursa-olsun əhəmiyyət kəsb etmir, bura həmçinin gəminin təhlükəsizliyinin təmin olunması yaxud dənizdə insan həyatının mühafizə olunması məqsədləri də daxildir.

11.2 Belə bir hesabat həmçinin INF tipli yük daşıyan gəminin zədələnməsi, qəzaya uğraması yaxud sıradan çıxması hallarında da hazırlanmalıdır və aşağıdakı məlumatları özündə əks etdirir:

1. Gəminin təhlükəsizliyinə mənfi təsir edən, o cümlədən toqquşma, qrunzun üzərinə çıxma, yanğın, partlayış, konstruksiyanın sıradan çıxması, subasma və yükün yerini dəyişməsi halları;

2. Naviqasiyanın təhlükəsizliyinə xələl gətirməklə nəticələnən, o cümlədən sükan intiqalının (mexanizminin), hərəkətverici sistem, elektrik enerjisi istehsalı sistemi və gəmidə daşınan başlıca naviqasiya avadanlıqlarının qəzaya uğraması yaxud sıradan çıxması halları.

ƏLAVƏ

INF tipli Yüklərin Daşınmasına dair Beynəlxalq Uyğunluq Sertifikatının Forması *

* Sertifikat bunu verən ölkənin rəsmi dilində hazırlanmalıdır. Əgər istifadə olunan dil ingilis, fransız yaxud ispan dillərindən birində hazırlanmayıbsa, bu halda əlavə olaraq bu dillərdən birinə edilmiş tərcümə mətni əlavə edilməlidir.

INF TIPLI YÜKLƏRİN DAŞINMASINA DAIR BEYNƏLXALQ UYGUNLUQ SERTİFİKATI

(Rəsmi möhür)

Bu sertifikat

**QABLAŞDIRILMIŞ ŞÜALANMIŞ NÜVƏ YANACAĞI, PLUTON VƏ YÜKSƏK
AKTİVLİKLİ RADIOAKTİV TULLANTILARIN GƏMİLƏRİN BORTUNDA
TƏHLÜKƏSİZ DAŞINMASINA DAIR BEYNƏLXALQ MƏCƏLLƏNİN müddəalarına
əsasən**

(MSC.88(71))qərara uyğun olaraq

_____Hökumətinin verdiyi səlahiyyət çərçivəsində

(ölkənin tam rəsmi adı)

_____tərəfindən

(Administrasiya tərəfindən təsdiq olunmuş səlahiyyətli şəxs yaxud təşkilatın tam adı)

Gəmi haqqında müfəssəl məlumatlar*

* Alternativ olaraq gəmi haqqında müfəssəl məlumatları aşağıdakı xanalara üfüqi surətdə yerləşdirmək olar.

Gəminin adı _____

Fərqləndirici nömrə yaxud hərflər _____

Qeydiyyat limanı _____

Ümumi xalis kütlə _____

BDT nömrəsi _____

Gəminin INF sinifi (Məcəllənin 1.1.2 bəndinə əsasən) _____

BU SERTİFİKAT VERİLİR ONDAN ÖTRÜ Kİ:

1 sözügedən gəmi bu Məcəllənin 1.3.1 müddəalarına əsasən ilkin yoxlamadan keçib;

2 ilkin yoxlama göstərir ki, gəminin konstruksiyası, texniki təminat və təchizatı, yerləşdirmə və materiallar bu Məcəllənin qüvvədə olan müddəalarına uyğundur.

Bu Sertifikat hazırkı Məcəllənin 1.3.4-cü müddəalarına əsasən verilir.

Sertifikatın buna əsasən verildiyi ilkin yoxlamanın tamamlanma tarixi:..... (gün/ay/il)

Verilib _____

(Sertifikatın verildiyi yer)

(tarix)

Aşağıda imza atanlar bildirirlər ki, bu Sertifikatı

vermək üçün Hökumət tərəfindən onlara verilmiş müvafiq səlahiyyətə malikdirlər

Hörmətlə

(Sertifikatı verən məsul şəxsin imzası
və yaxud Sertifikatı buraxan orqanın möhürü)

